JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JEAN MISCHO
24 päivänä tammikuuta 2002 [1]

1. Euroopan yhteisöjen komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY 249 artiklan neljännen kohdan ja Espanjan hallituksen ja useiden autonomisten alueyhteisöjen hallitusten Magefesalle, joka on ruostumattomasta teräksestä tehtyjen kotitaloustarvikkeiden ja pienten sähkölaitteiden valmistaja, myöntämästä tuesta 20.12.1989 tehdyn komission päätöksen 91/1/ETY [2] (jäljempänä vuoden 1989 päätös) 2 ja 3 artiklan sekä Espanjan myöntämästä tuesta Magefesa-yhtymälle ja sen seuraajille 14.10.1998 tehdyn komission päätöksen 1999/509/EY [3] (jäljempänä vuoden 1998 päätös) 2 ja 3 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa kyseisten päätösten noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä.

I Asian tausta

Yritykset, joita asia koskee

2. Magefesa-konserni muodostuu pääasiassa neljästä teollisuusyrityksestä: Investigación y Desarrollo Udala SA (jäljempänä Indosa), joka on sijoittautunut Baskimaahan, Cubertera del Norte SA (jäljempänä Cunosa) ja Manufacturas Gur SA (jäljempänä Gursa), jotka ovat sijoittautuneet Kantabriaan, sekä Manufacturas Inoxidables de Gibraltar SA (jäljempänä Migsa), joka on sijoittautunut Andalusiaan.

3. Näiden yritysten tilanteesta voidaan esittää seuraava yhteenveto:

— Indosa asetettiin konkurssiin 19.4.1994 sen työntekijöiden vaatimuksesta, mutta yhtiö on jatkanut toimintaansa.

— Cunosa keskeytti toimintansa vuonna 1994 ja se asetettiin konkurssiin 13.4.1994 sen työntekijöiden vaatimuksesta. Realisointitoimet aloitettiin maaliskuussa 1998.

— Migsa keskeytti toimintansa vuonna 1993 ja se asetettiin konkurssiin 27.5.1999 sen työntekijöiden vaatimuksesta.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.
2 — EYVL 1991, L 5, s. 18.
3 — EYVL 1999, L 198, s. 15.

— Gursa ei ole toiminut vuoden 1994 jälkeen, mutta sitä ei ole asetettu konkurssiin.

5. Ficodesa asetettiin konkurssiin 19.1.1995 Magefesa-konsernin työntekijöiden vaatimuksesta. Damma ei ole toiminut vuoden 1993 jälkeen, mutta sitä ei ole asetettu konkurssiin.

4. Kyseisten tukien jakamista varten asianomaisilla itsehallintoalueilla perustettiin seuraavat hallinnointiyhtiöt: Fiducias de la Cocina y Derivados SA (jäljempänä Ficodesa) Baskimaassa, Gestión de Magefesa en Cantabria SA (jäljempänä Gemacasa) Kantabriassa ja Manufacturas Damma SA (jäljempänä Damma) Andalusiassa. Näiden yhtiöiden tehtävää kuvaillaan vuoden 1989 päätöksessä [4] seuraavasti:

Vuoden 1989 päätös

6. Vuoden 1989 päätöksen päätösosa kuuluu seuraavasti:

"[— —] Näillä yhtiöillä oli kaksi pääasiallista tehtävää: ensinnäkin antaa julkiselle vallalle mahdollisuus valvoa sekä niiden tukien käyttöä, jotka oli tarkoitus myöntää, että Gestiberin [espanjalainen yksityinen asiantuntijayhtiö] toimintaohjeiden täytäntöönpanoa; toiseksi varmistaa Magefesa-konserniin kuuluvien yhtiöiden toiminta pääasiassa estämällä velkojia ulosmittaamasta mainittujen yritysten rahoitusvaroja ja vaihto-omaisuutta. Tässä tarkoituksessa mainittujen yritysten kanssa tehtyjen sopimusten perusteella kyseiset väliyhtiöt markkinoivat aiemmin yksittäisiltä yrityksiltä saadun Magefesan koko tuotannon, ja hallinnoivat samalla yritysten tarvitsemia varoja, raaka-aineita ja puolivalmisteita, joita ne toimittavat kyseisille yrityksille töiden etenemisen tai perusteltujen kulujen mukaan."

"1 artikla

Magefesa-konserniin kuuluville yhtiöille myönnetyt julkiset tuet, joita ovat:

i) yhteensä 1 580 miljoonan Espanjan pesetan suuruiset takaukset lainoille,

ii) 2 085 miljoonan Espanjan pesetan suuruinen laina, joka on myönnetty tavallisista markkinaehdoista poikkeavin ehdoin,

4 — Johdanto-osan I perustelukappaleen viimeinen kohta.

iii) yhteensä 1 095 miljoonan Espanjan pesetan suuruiset tuet, joita ei tarvitse maksaa takaisin

ja

iv) arviolta 9 miljoonan Espanjan pesetan suuruinen korkotuki,

on myönnetty lainvastaisesti ja ne ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia ETY:n perustamissopimuksen 92 artiklan nojalla.

2 artikla

Tämän vuoksi niihin sisältyvät tukiosuudet on poistettava. Espanjan hallitusta kehotetaan näin ollen toteuttamaan seuraavat toimenpiteet:

a) valtion myöntämien yhteensä 1 580 miljoonan Espanjan pesetan suuruisten lainatakausten peruuttaminen;

b) matalakorkoisen lainan muuttaminen korkoprosentin ja takaisinmaksun osalta tavalliseksi markkinaehtoiseksi luotoksi, tai lainan peruuttaminen tai minkä tahansa muun tarkoituksenmukaisen toimenpiteen toteuttaminen, jonka avulla on mahdollista taata, että tukiosuudet poistetaan täysin; toteutettavan toimenpiteen, olipa se luonteeltaan millainen tahansa, on tultava voimaan siitä päivästä, jolloin laina on myönnetty;

c) jos laina muutetaan markkinaehtoiseksi, sen varmistaminen, että kyseisen lainan takaisinmaksut tapahtuvat vahvistetun aikataulun mukaisesti;

d) sellaisina tukina, joita ei tarvitse maksaa takaisin, myönnetyn 1 104 miljoonan Espanjan pesetan takaisinperiminen.

3 artikla

Espanjan viranomaisten on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta päätöksen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet. Jos päätös pannaan täytäntöön tämän määräajan jälkeen, sovelletaan Espanjassa voimassa olevia viivästyskoron maksua valtiolle koskevia säännöksiä.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle."

7. Yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettuja tukia ovat myöntäneet seuraavat tahot:

— *Baskimaan alueellinen hallitus*:

— 300 miljoonan Espanjan pesetan (ESP) suuruinen suoraan Indosalle myönnetty lainatakaus

— Ficodesalle myönnetty 672 miljoonan ESP:n suuruinen takaus käytettäväksi Baskimaahan sijoittautuneissa Magefesan ja Licasan alakonsernien yrityksissä, joista yksi on Indosa

— Ficodesalle myönnetyt 794 miljoonan ESP:n suuruiset tuet, joita ei tarvitse maksaa takaisin, ja 9 miljoonan ESP:n suuruinen korkotuki käytettäväksi Magefesan ja Licasan alakonsernien Baskimaassa sijaitsevissa yrityksissä.

— *Kantabrian alueellinen hallitus*:

— yhteensä 512 miljoonan ESP:n suuruinen lainatakaus Gemacasalle käytettäväksi Cunosassa ja Gursassa

— 262 miljoonan ESP:n suuruinen tuki, jota ei tarvitse maksaa takaisin ja jolla on sama kohde.

— *Andalusian alueellinen hallitus*:

— Dammalle myönnetty yhteensä 96 miljoonan ESP:n suuruinen lainatakaus käytettäväksi Migsassa

— 29 miljoonan ESP:n suuruinen tuki,[5] jota ei tarvitse maksaa takaisin ja jolla on sama kohde.

— *Fogasa* (kansallinen rahasto, jonka tehtävänä on suojella työntekijöiden oikeuksia työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa): 2 085 miljoonan ESP:n suuruinen laina, joka on myönnetty tavallisista markkinaehdoista poikkeavin ehdoin.

8. Vuoden 1989 päätöksen noudattamiseksi Magefesa-konsernin yritykset ja Fogasa tekivät viimeksi mainitun myöntämän lainan takaisinmaksusta sopimuksen, jota muutettiin sen mukauttamiseksi mainitun päätöksen vaatimuksiin. Komissio ei kiistä tätä toimenpidettä.

9. Muiden tukien osalta Espanjan kuningaskunta ilmoitti komissiolle 23.10.1991, 8.4.1994 ja 23.4.1997 päivätyillä kirjeillä Espanjan viranomaisten toteuttamista toimenpiteistä.

10. Komissio piti näitä toimenpiteitä riittämättöminä.

Vuoden 1998 päätös

11. Vuoden 1998 päätöksen päätösosa kuuluu seuraavasti:

"1 artikla

Jatkuvasta verojen ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyömisestä muodostuva tuki, josta hyötyivät

— Indosa ja Cunosa niiden konkurssiin asettamiseen asti;

— Migsa ja Gursa niiden toiminnan keskeyttämiseen asti;

— Indosa sen konkurssiin asettamisesta lähtien toukokuuhun 1997 saakka;

on laitonta, sillä myöntäessään tukea Espanja on laiminlyönyt EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisia velvollisuuksiaan.

5 — Komission tietojen mukaan, joita Espanjan hallitus ei ole kiistänyt, 39 miljoonan ESP:n kokonaissumma, joka mainittiin vuoden 1989 päätöksessä, on sittemmin korjattu Espanjan viranomaisten toimittamien tietojen perusteella.

Tuki on EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltumatonta, sillä se ei täytä kyseisen artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamiselle asetettuja edellytyksiä.

2 artikla

1) Espanjan on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin 1 artiklassa tarkoitetun laittomasti myönnetyn tuen takaisinperimiseksi tuensaajilta.

2) Tuki on perittävä takaisin Espanjan lainsäädännön menettelyjen ja määräysten mukaisesti. Takaisinperittävään tukeen on lisättävä korko tuen myöntämispäivästä sen todelliseen takaisinmaksupäivään asti. Korko lasketaan Espanjan aluetukien nettoavustusekvivalentin laskennassa käytetyn viitekoron perusteella.

3 artikla

Espanjan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta päätöksen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet."

12. Espanjan kuningaskunta nosti kanteen tästä päätöksestä. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi asiassa C-480/98, Espanja vastaan komissio 12.10.2000 antamassaan tuomiossa [6] pääosin kyseisen kanteen, mutta kumosi vuoden 1998 päätöksen siltä osin kuin siinä määrätään, että takaisinperittävään tukeen on lisättävä ennen Indosan ja Cunosan konkurssiin asettamista lainvastaisesti myönnetyn tuen korot, jotka ovat erääntyneet konkurssiin asettamisen jälkeen.

13. Espanjan hallitus ilmoitti komissiolle 21.1.1998 päivätyllä kontradiktorisen menettelyn puitteissa lähetetyllä kirjeellä sekä vastauksena komission päätökseen lähetetyillä 21.1.1999 ja 22.7.1999 päivätyillä kirjeillä tukien takaisinperimiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

14. Komissio kiisti näiden toimenpiteiden tehokkuuden.

6 — Kok. 2000, s. I-8717.

II Kanne

15. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY 249 artiklan neljännen kohdan ja 20.12.1989 ja 14.10.1998 tehtyjen komission päätösten, joissa todetaan tiettyjen Magefesa-konserniin kuuluville yrityksille myönnettyjen tukien olevan lainvastaisia ja lisäksi yhteismarkkinoille soveltumattomia, 2 ja 3 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa kyseisten päätösten noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä

— velvoittaa Espanjan kuningaskunnan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16. Espanjan kuningaskunta vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen ja velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17. Se vaatii lisäksi, että menettelyä lykätään, kunnes asiassa C-480/98 on annettu tuomio. Koska kyseinen tuomio on kuitenkin jo annettu, Espanjan kuningaskunnan esittämällä lykkäysvaatimuksella ei ole enää kohdetta.

III Tapauksen tarkastelu

Vuoden 1989 päätöksellä yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todetut tuet

A Baskimaan alueellisen hallituksen myöntämät tuet

18. Lainatakausten osalta komissio huomauttaa, että Baskimaan alueellinen hallitus päätti 28.6.1988 (toisin sanoen ennen vuoden 1989 päätöksen tekemistä) osallistua subrogaation kautta taattujen lainojen takaisinmaksuun.[7] Tämän päätöksen mukaisesti Baskimaan alueellinen hallitus suoritti vuosien 1988 ja 1993 välisenä aikana velkojaluottolaitosten hyväksi useita maksuja, joiden yhteismäärä oli 1 365 717 623 ESP. Sitä mukaa kun Baskimaan alueellinen hallitus suoritti kyseisiä maksuja, se vaati Ficodesaa maksamaan

7 — Tässä yhteydessä komissio esittää Baskimaan maakuntahallituksen 28.6.1988 päivätyn sopimuksen, jossa vahvistetaan sijaantulo Indosalle ja Ficodesalle myönnettyjen takausten osalta.

takaisin nämä määrät. Ficodesalta 30.12.1993 mennessä pakkokeinoin vaadittu kokonaismäärä oli 1 638 315 148 ESP.

19. Sellaisen tuen osalta, jota ei tarvitse maksaa takaisin, ja korkotuen osalta, komissio ilmoittaa, että Baskimaan alueellinen hallitus on lähettänyt 25.1.1995 virallisen huomautuksen Magefesa-konserniin kuuluvan Ficodesa-yrityksen lakimääräisille edustajille. Tuolloin Ficodesa, joka oli 4.5.1994 pyytänyt maksujensa keskeyttämistä, oli ollut jo viikon oikeudellisesti konkurssitilassa (19.1.1995).

20. Edelleen komission mukaan Ficodesan konkurssiin asettamisen jälkeen kyseisen yhtiön konkurssivelkojien kokous hyväksyi velkoihin takausten täytäntöönpanemiseksi suoritetut maksut ja tuet, joihin ei liity takaisinmaksuvelvoitetta ja joiden kokonaismäärä oli 2 168 717 623 ESP.

21. Näiden tosiseikkojen perusteella, joita Espanjan hallitus ei ole kiistänyt, komissio esittää kaksi väitettä, jotka koskevat sitä, onko Espanjan kuningaskunta pannut vuoden 1989 päätöksen täytäntöön. Toinen koskee sitä, ettei Baskimaan alueellinen hallitus peruuttanut Ficodesalle myönnettyä lainatakausta, ja toinen sitä, ettei kyseinen hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin Indosaa vastaan.

Väite, joka liittyy siihen, ettei Baskimaan alueellinen hallitus peruuttanut lainatakauksia

22. Komissio katsoo, että Baskimaan alueellinen hallitus on toteuttamalla subrogaation takauslainan osalta ja vaatimalla sittemmin Ficodesaa maksamaan takaisin näin suoritetut summat sitä mukaa kuin takauslainat erääntyivät tyytynyt muuttamaan Baskimaan alueellisen hallituksen takaaman lainan sen samoilla ehdoilla, toisin sanoen tavallisista markkinaehdoista poikkeavilla ehdoilla, suoraan myöntämäksi lainaksi, joka tämän vuoksi on katsottava tueksi. Näin ollen vaikka oletettaisiin, että Ficodesa olisi maksanut takaisin täsmällisesti vaaditut summat, Baskimaan alueellinen hallitus ei olisi noudattanut vuoden 1989 päätöstä. Päätöksen noudattamiseksi Baskimaan alueellisen hallituksen olisi pitänyt maksaa takaisin luoton kokonaismäärä odottamatta sen erääntymistä ja vaatia välittömästi sen takaisinmaksua tuensaajalta.

23. Espanjan hallitus katsoo, ettei pidä paikkaansa, että Baskimaan alueellinen hallitus olisi tyytynyt vain muuttamaan itse takaamansa lainan lainaksi, jonka se on myöntänyt tavallisista markkinaehdoista poikkeavin ehdoin. Se on vapauttanut vakuuden, puuttunut asiaan subrogaation kautta lainan myöntäneisiin tahoihin nähden ja vaatinut lainan takaisinmaksua kokonaisuudessaan pakkokeinoin sekä viivästyskorkoa ja 20 prosentin korotusta, samalla kun se on saanut summan sisällytettyä velkojainkokouksen hyväksymiin saataviin.

24. Miten on suhtauduttava komission ensimmäiseen väitteeseen?

25. Komissio toteaa, että vuoden 1989 päätöksen 2 artiklassa velvoitetaan Espanjan kuningaskunta suorittamaan "valtion myöntämien yhteensä 1 580 miljoonan Espanjan pesetan suuruisten lainatakausten peruuttaminen".

26. Näin ollen kun otetaan huomioon vakiintunut oikeuskäytäntö, [8] jonka mukaan jäsenvaltion velvollisuus poistaa tuki, jota komissio pitää yhteismarkkinoille soveltumattomana, tähtää aikaisemman tilanteen palauttamiseen, Baskimaan alueellisella hallituksella oli velvollisuus lopettaa kaikki vaikutukset, joita sen myöntämillä ja yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todetuilla lainatakauksilla saattoi olla.

27. Komissio katsoo perustellusti, että Baskimaan alueellisen hallituksen olisi pitänyt näin toimiakseen maksaa takaisin vuodesta 1989 lähtien luoton kokonaismäärä odottamatta sen erääntymistä ja vaatia välittömästi sen takaisinmaksua tuensaajalta. Tätä samaa ratkaisua oli sitä paitsi ehdottanut Consejo de Estado, Espanjan korkein neuvoa-antava elin, kun siltä pyydettiin vuonna 1990 neuvoa siitä, miten Espanjan kuningaskunnan olisi pantava täytäntöön vuoden 1989 päätös. [9]

28. Tällainen menettelytapa olisi nimittäin ollut ainoa keino lopettaa takauksen vaikutukset, koska pelkkä takauksen peruuttaminen ei ollut enää mahdollista sen vuoksi, että se oli aiheuttanut subrogaation jo vuonna 1988, siis ennen vuoden 1989 päätöstä. Sitä vastoin suorittaessaan maksuja velkojaluottolaitoksille vuosien 1988 ja 1993 välisenä aikana eräpäivien mukaisesti ja vaatiessaan sen jälkeen kyseisten summien takaisinmaksua Ficodesalta Baskimaan alueellinen hallitus ei peruuttanut takausta vaan itse asiassa jatkoi sen täytäntöönpanoa.

29. Espanjan hallituksen väitettä, jonka mukaan Baskimaan alueellinen hallitus on noudattanut vuoden 1989 päätöstä, kun se vaati velkojaluottolaitoksille suoritettujen summien takaisinmaksua, ei voida hyväksyä. On nimittäin syytä muistaa, että tuki muodostui takauksesta eikä avustuksesta. Näin ollen oli aivan normaalia, että Baskimaan alueellinen hallitus vaati suoritettujen summien maksamista takaisin. Pelkästään se seikka, että Baskimaan alueellinen hallitus vaati kyseistä takaisinmaksua, ei siis osoita, että se olisi peruuttanut takauksen.

8 — Ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994 (Kok. 1994, s. I-4103, 75 kohta) ja asia C-350/93, komissio v. Italia, tuomio 4.4.1995 (Kok. 1995, s. I-699, 21 kohta).

9 — Ks. vuoden 1998 päätöksen johdanto-osan V perustelukappaleen a alakohta.

30. Olen näin ollen sitä mieltä, että tarvittavia toimenpiteitä ei toteutettu Baskimaan alueellisen hallituksen myöntämien lainatakausten peruuttamiseksi.

Väite, joka liittyy siihen, ettei Baskimaan alueellinen hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin Indosaa vastaan

31. Komissio moittii Espanjan kuningaskuntaa myös siitä, ettei Baskimaan alueellinen hallitus ole toteuttanut tarpeellisia toimenpiteitä suoritettujen maksujen takaisinsaamiseksi eikä myöskään tuen, johon ei liity takaisinmaksuvelvoitetta, ja korkotuen takaisinperimiseksi, koska tämä on kohdistanut kaikki toimenpiteensä Ficodesaa vastaan. Kyseinen yhtiö on kuitenkin pelkkä väliyhtiö, jolla ei ole mitään tuotantotoimintaa eikä omaa pääomaa ja joka on perustettu pelkästään kanavoimaan julkisia tukia Indosan hyväksi. Kuitenkin komission mukaan on kiistatonta, että tukien todellisia saajia ovat Magefesa-konsernin yritykset, ja erityisesti Indosa, eikä Ficodesa.

32. Tältä osin komissio korostaa, mitä Espanjan hallitus ei kiistä, että sekä 672 miljoonan ESP:n takaus että tuki, johon ei liity takaisinmaksuvelvoitetta, ja korkotuki on myönnetty Ficodesalle käytettäväksi Magefesan ja Licasan alakonsernien Baskimaahan sijoittautuneissa yrityksissä, joiden joukkoon kuuluu Indosa. Lisäksi komissio korostaa, että 300 miljoonan ESP:n lainatakaus on myönnetty suoraan Indosalle eikä Ficodesalle, mitä Espanjan hallitus ei kiistä.

33. Espanjan hallitus vastaa Ficodesalle myönnettyjen tukien osalta, että tarpeelliset toimenpiteet on toteutettu, koska Baskimaan alueellinen hallitus on ensinnäkin vaatinut pakkokeinoin Ficodesaa maksamaan takaisin kyseiset määrät ja sen jälkeen konkurssimenettelyn aikana saanut nämä määrät otetuksi mukaan Ficodesan konkurssivelkojain kokouksen hyväksymiin saataviin.

34. Espanjan hallitus väittää lisäksi, että Baskimaan alueellinen hallitus ei voinut vaatia kyseisiä tukia suoraan Indosalta. Sen mukaan nimittäin Baskimaan alueellisen hallituksen takausten ja sellaisten tukien muodossa, joihin ei liity takaisinmaksuvelvoitetta, myöntämät tuet menivät Ficodesan hyväksi; tukien takaisinmaksua voidaan tämän vuoksi vaatia ainoastaan kyseiseltä yritykseltä, joka on Baskimaan alueellisen hallituksen ainoa velallinen.

35. Espanjan hallitus lisää, että se, että Baskimaan alueellinen hallitus vaatii näitä rahasummia yrityksiltä, jotka ovat voineet vuorostaan saada kyseiset summat Ficodesalta, on täysin tuloksetonta, kuten osoittaa Baskimaan alueellisen hallituksen 7.6.1996 tekemä yritys saada saatava hyväksytyksi

Magefesan konkurssimenettelyssä. [— —] Velkojainkokous ei hyväksynyt Baskimaan alueellisen hallituksen saatavaa 3.7.1996, vaikka se hyväksyi Ficodesan saatavan.

36. Suoraan Indosalle myönnetyn takauksen osalta Espanjan hallitus korostaa, että Baskimaan alueellinen hallitus on todellakin vaatinut Indosalta niitä saatavia vastaavia määriä, joiden haltija se oli kyseiseen yritykseen nähden. Sen seurauksena velkojainkokous on 12.6.1995 hyväksynyt 2 800 200 ESP:n suuruisen saatavan.

37. Tämä komission toinen väite antaa aihetta seuraaviin huomioihin.

38. Ensinnäkin Ficodesalle myönnettyjen tukien osalta Espanjan hallitus ei kiistä sitä, että tuet myönnettiin käytettäväksi Indosassa ja että viimeksi mainittu oli tosiasiassa pääasiallinen edunsaaja.

39. Espanjan hallitus ei myöskään kiistä sitä, että Ficodesa oli pelkkä hallinnointiyhtiö, jolla ei ollut mitään tuotantotoimintaa eikä omaa pääomaa ja joka oli perustettu julkisten tukien kanavoimiseksi Indosan hyväksi.

40. Näin ollen katson, että siitä hetkestä lähtien, kun oli selvää, että Ficodesalle osoitetut takaisinmaksuvaatimukset jäivät tuloksettomiksi, Baskimaan alueellisen hallituksen olisi pitänyt ryhtyä myös toimenpiteisiin tukien perimiseksi takaisin todelliselta tuensaajalta.

41. Toisaalta tukien takaisinperintä Indosalta kuuluu vuoden 1989 päätöksen täytäntöönpanoon sikäli kuin päätöksen 1 artiklassa viitataan Magefesa-konserniin kuuluville yrityksille myönnettyihin julkisiin tukiin, joihin yrityksiin Indosa kuuluu.

42. Toisaalta kuten myös komissio korostaa, jos asia ratkaistaisiin toisin, jäsenvaltioiden olisi mahdollista kiertää julkisia tukia koskevia perustamissopimuksen määräyksiä toimimalla siten, että kyseiset tuet myönnettäisiin sellaisten yhtiöiden välityksellä, jotka eivät ole todellisia tuensaajia. Tehokas vaikutus, jonka tulee sisältyä vuoden 1989 päätöksen 2 artiklaan, jossa määrätään tukien takaisinperinnästä, edellyttääkin, että toimivaltaiset viranomaiset ryhtyvät toimenpiteisiin tukien perimiseksi takaisin ei ainoastaan hallinnointiyhtiöltä, joka on vastaanottanut tuet, vaan myös todelliselta tuensaajayhtiöltä, mikäli tämä osoittautuu tarpeelliseksi tukien poistamiseksi.

43. Espanjan hallitus väittää kuitenkin, että Baskimaan alueellisen hallituksen ei

ollut mahdollista vaatia tukia Indosalta, koska Baskimaan alueellisen hallituksen ainoa velallinen oli Ficodesa. Se vetoaa siis pääasiassa "täydelliseen mahdottomuuteen" mitä tulee tukien takaisinperimiseen Indosalta, koska mitään oikeusperustetta tähän yhtiöön nähden tuen takaisinperimiseksi ei ole.

44. On kuitenkin huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut yhteisön oikeudesta johtuvia velvoitteitaan. [10]

45. Erityisesti yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-303/88, Italia vastaan komissio, 21.3.1991 antamassaan tuomiossa [11] vastauksena Italian hallitukselle, joka väitti "ettei [Italian tasavallalla] Italian lain mukaan *ole oikeutta periä takaisin* [12] neljän tytäryhtiön ostajilta sellaisia summia, joita ei ole otettu huomioon kyseisten yritysten myyntiehdoissa", [13] katsonut, että "vaikka ENI ei Italian oikeuden mukaan voi periä takaisin sellaisia summia, joita ei ole otettu huomioon neljän tytäryhtiön myyntiehdoissa, tämä seikka ei ole esteenä yhteisön oikeuden täydelle soveltamiselle, eikä sillä näin ollen ole vaikutusta kyseisen tuen takaisin perimistä koskevaan velvollisuuteen". [14]

46. Mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että sillä seikalla, että Baskimaan alueelliselta hallitukselta puuttuu oikeusperuste Indosaan nähden, ei ole vaikutusta sen velvollisuuteen periä takaisin kyseiset tuet näiden tukien todelliselta saajalta. Tämä pitää paikkansa sitäkin suuremmalla syyllä, koska Baskimaan alueellinen hallitus on ollut mukana luomassa rakennelmaa, joka perustuu tuen antamiseen todelliselle edunsaajalle Indosalle hallinnointiyhtiö Ficodesan välityksellä. Kuten vuoden 1989 päätöksestä ilmenee, juuri Baskimaan alueellinen hallitus on perustanut Ficodesan. [15] Näissä olosuhteissa oikeusperusteen puuttuminen Indosaan nähden voidaan katsoa ainoastaan Baskimaan alueellisen hallituksen syyksi.

47. Espanjan hallitus väittää edelleen, että Espanjan viranomaisten tukien takaisinperimiseksi toteuttamien toimenpiteiden on pysyttävä konkurssia tai selvitystilaa koskevien menettelyjen puitteissa, ja niiden osalta on tämän vuoksi noudatettava kyseisiä menettelyjä koskevia sääntöjä. Näin ollen jos velkojainkokous ei hyväksy saatavaa voimassa olevia kansallisia säännöksiä noudattaen, kuten tapahtui Magefesan tapauksessa, velkoja ei voi käyttää mitään velallisen omaisuuteen kohdistuvaa toimenpidettä saatavansa perimiseksi.

10 — Ks. erityisesti asia C-5/89, komissio v. Saksa, tuomio 20.9.1990 (Kok. 1990, s. I-3437, Kok. Ep. X, s. 521, 18 kohta) ja asia C-390/98, Banks, tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6117, 122 kohta.

11 — Kok. 1991, s. I-1433.

12 — Kursivointi tässä.

13 — Edellä mainittu asia C-303/88, tuomion 56 kohta.

14 — Edellä mainittu asia C-303/88, tuomion 60 kohta.

15 — Johdanto-osan I perustelukappaleen viimeinen kohta.

48. Tältä osin Espanjan hallitus ainoastaan viittaa Magefesan tapaukseen ja päättelee siitä, että Indosan tapauksessa velkojainkokous ei olisi hyväksynyt Baskimaan alueellisen hallituksen saatavaa. Viimeksi mainittu ei ole kuitenkaan todellisuudessa tehnyt ainoatakaan yritystä saadakseen Indosan velkojainkokouksen hyväksymään saatavan.

49. Lisäksi jos saatavaa ei olisi hyväksytty, tämä olisi ollut välitön seuraus siitä tosiseikasta, että Baskimaan alueellisella hallituksella ei ollut mitään oikeutta takaisinperintään Indosaan nähden. Kyseisen oikeusperusteen puuttumisen on katsottava johtuvan, kuten olen jo todennut, Baskimaan alueellisesta hallituksesta itsestään, eikä sillä voi siis olla vaikutusta velvollisuuteen periä tuet takaisin.

50. Toisaalta vaikka oikeusperusteen puuttuminen tai (hypoteettinen) kieltäytyminen hyväksymästä Baskimaan alueellisen hallituksen saatavaa Indosan konkurssissa voitaisiin määritellä Baskimaan alueellista hallitusta kohdanneeksi ennaltaarvaamattomaksi ja yllättäväksi vaikeudeksi, mikä vaikuttaa minusta jo sangen kiistanalaiselta, Espanjan hallituksen olisi pitänyt vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan [16] jättää ongelma komission harkittavaksi ja sellaisen säännön nojalla, jossa asetetaan jäsenvaltioille ja yhteisön toimielimille lojaalia yhteistyötä koskevia vastavuoroisia velvollisuuksia ja joka on erityisesti EY 10 artiklan taustalla, toimia yhteistyössä vilpittömässä mielessä komission kanssa vaikeuksien voittamiseksi noudattaen täysimääräisesti perustamissopimuksen määräyksiä. Mikään ei kuitenkaan osoita, että Espanjan hallitus, jolle aloitteenteko kuului, [17] olisi ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin ongelman esittämiseksi komissiolle. Kuten asiakirjoista ilmenee, se on ainoastaan vedonnut siihen, ettei Baskimaan alueellisella hallituksella ollut oikeusperustetta Indosaan nähden.

51. On lisättävä, kuten komissio huomauttaa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä, että Baskimaan alueellinen hallitus oli edelleen vedonnut siihen, että yritysten kirjanpidon puutteiden takia oli mahdotonta määrittää summia, joista kukin konsernin yritys oli hyötynyt, sen perustelemiseksi, ettei se ollut ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin Indosaa vastaan.

52. Tältä osin on kuitenkin riittävää todeta, että kirjanpitoa koskevia vaikeuksia, jotka liittyvät tuensaajan tarkkaan määrittämiseen, ei voida pitää kyseisen tuen takaisinperinnän "täydellisenä mahdottomuutena", koska muutoin tukien takaisinperimistä koskeva velvollisuus menettäisi merkityksensä.

53. Olen siis sitä mieltä, että Baskimaan alueellinen hallitus ei ole toteuttanut tarpeellisia toimenpiteitä pannakseen vuoden

16 — Ks. erityisesti asia C-261/99, komissio v. Ranska, tuomio 22.3.2001 (Kok. 2001, s. I-2537, 24 kohta) ja asia C-378/98, komissio v. Belgia, tuomio 3.7.2001, Kok. 2001, s. I-5107, 31 kohta.

17 — Edellä mainittu asia komissio v. Belgia, tuomion 50 kohta.

1989 päätöksen asianmukaisesti täytäntöön, kun se on kääntynyt tukien takaisinperimiseksi ainoastaan Ficodesan puoleen, joka on pelkkä hallinnointiyhtiö, jonka kautta tuet ovat kulkeneet, eikä Indosan puoleen, joka on tukien todellinen ja pääasiallinen saaja.

54. Toiseksi Baskimaan alueellisen hallituksen suoraan Ficodesalle myöntämän 300 miljoonan ESP:n lainatakauksen osalta, komissio toteaa kanteessaan, että Baskimaan alueellinen hallitus ei ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin Indosaa vastaan, vaikka kymmenen vuotta on kulunut vuoden 1989 päätöksen tekemisestä.

55. Espanjan hallitus korostaa tähän komission väitteeseen antamassaan vastauksessa, että Indosan velkojainkokous on 12.6.1995 hyväksynyt 2 800 200 ESP:n suuruisen saatavan.

56. Minusta näyttää kuitenkin siltä, että tämä toimenpide ei riitä poistamaan 300 miljoonan ESP:n lainatakauksesta muodostunutta tukea, johon on kohdistunut subrogaatio ja jonka määrä Indosan pitäisi siis maksaa takaisin. Tältä osin on riittävää todeta, että hyväksytyn saatavan määrä ei ole edes yhtä prosenttia takauksen määrästä, johon on kohdistunut subrogaatio.

57. Olen näin ollen sitä mieltä, että myös komission toinen väite on perusteltu.

58. Edellä olevan perusteella ja koska komission molemmat väitteet ovat perusteltuja ja kattavat täysin kaikki Baskimaan alueellisen hallituksen myöntämät tuet, komissio on mielestäni osoittanut, että vuoden 1989 päätöksen 2 ja 3 artiklaa ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön Baskimaan alueellisen hallituksen myöntämien tukien osalta.

B Kantabrian alueellisen hallituksen myöntämät tuet

59. Komission mukaan Kantabrian alueellinen hallitus ei ole toteuttanut tukien takaisinperimiseksi mitään toimenpiteitä tuensaajayhtiöitä (Cunosa ja Gursa) vastaan eikä sitä hallinnointiyhtiötä vastaan, jonka avulla tuki kanavoitiin (Gemacasa).

60. Espanjan hallitus vastaa, että Kantabrian alueellinen hallitus peruutti useita takauksia joulukuun 1994 ja toukokuun 1995 välisenä aikana, mutta että oli mahdotonta periä tukisummia takaisin Gursalta, Cunosalta ja Gemacasalta, koska

kyseiset yritykset olivat lopettaneet toimintansa eikä niillä ollut omaisuutta, joka olisi mahdollistanut riidanalaisten saatavien täytäntöönpanon.

61. Komissio katsoo kuitenkin perustellusti, että vuoden 1989 päätöstä ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön Kantabrian alueellisen hallituksen myöntämien tukien osalta. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edellytys, joka koskee mahdottomuutta panna komission päätös asianmukaisesti täytäntöön, "ei täyty silloin, kun vastaajana oleva hallitus ainoastaan ilmoittaa komissiolle päätöksen täytäntöönpanoon liittyvät oikeudelliset, poliittiset tai käytännön vaikeudet ryhtymättä minkäänlaisiin toimenpiteisiin tuen perimiseksi takaisin kyseessä olevilta yrityksiltä ja ehdottamatta komissiolle päätöksen täytäntöönpanemiselle vaihtoehtoisia tapoja, joilla vaikeudet olisi voitu voittaa". [18]

62. Näin ollen koska Kantabrian alueellinen hallitus ainoastaan toteaa, että takaisinperintää oli mahdotonta suorittaa ilman, että ainoatakaan yritystä tässä asiassa olisi tehty, ei voida katsoa, että vuoden 1989 päätös olisi pantu asianmukaisesti täytäntöön alueellisen hallituksen myöntämien tukien takaisinperinnän osalta.

63. Espanjan hallitus korostaa vielä, että joka tapauksessa Cunosa ja Migsa (samoin kuin Gursa) ovat lopettaneet toimintansa tai ovat jo olleet realisointimenettelyn kohteena. Tästä seuraa Espanjan hallituksen mukaan, että mikäli tuen palauttamisvelvollisuuden tarkoituksena on palauttaa aikaisempi tilanne ja välttää se, että tuensaaja saisi kilpailuedun suhteessa kilpailijoihinsa, takaisinmaksun vaatimisella ei ole enää mitään tekemistä tämän velvollisuuden tavoitteen kanssa.

64. Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

65. Ensinnäkään tässä väitteessä ei oteta huomioon sitä tosiasiaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan "*ainoa* [19] mahdollinen peruste, johon jäsenvaltio voi vedota puolustautuakseen komission perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti nostamaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta vastaan, on täydellinen mahdottomuus panna päätös asianmukaisesti täytäntöön." [20]

66. Tämän jälkeen Espanjan hallituksen väitteessä katsotaan, että komission EY 88 artiklan 2 kohdan perusteella tekemän päätöksen täytäntöönpano edellyttää

18 — Asia C-280/95, komissio v. Italia, tuomio 29.1.1998 (Kok. 1998, s. I-259, 14 kohta). Ks. myös asia 94/87, komissio v. Saksa, tuomio 2.2.1989 (Kok. 1989, s. 175, 10 kohta) ja asia C-183/91, komissio v. Kreikka, tuomio 10.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3131, 20 kohta).

19 — Kursivointi tässä.

20 — Ks. erityisesti edellä mainittu asia C-350/93, tuomio 4.4.1995, 16 kohta; asia C-404/97, komissio v. Portugali, tuomio 27.6.2000 (Kok. 2000, s. I-4897, 39 kohta) ja edellä mainittu asia C-261/99, tuomion 23 kohta.

yrityksen kilpailutilanteen tarkastelua takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanohetkellä. Sen lisäksi, ettei tällaista edellytystä mainita lainsäädännössä, se veisi päätökseltä kaiken merkityksen, koska päätös perustuu nimenomaan myönnetyn tuen kilpailuvaikutuksen tarkasteluun. Edellytys vaikuttaisi siis todellisuudessa siten, että päätöstä tarkasteltaisiin uudelleen joka kerta, kun sitä aletaan panna täytäntöön.

67. Lopuksi komissio toteaa perustellusti, että niin kauan kuin kyseisten yhtiöiden omaisuutta ei ole realisoitu, on olemassa mahdollisuus, että ne aloittavat uudelleen toimintansa. Tältä osin komissio korostaa, ettei tämä mahdollisuus ole pelkästään teoreettinen. Sitä osoittaa komission mukaan se seikka, että Idisur S.A.L., Loc S.A.L. ja Vitrinor S.A.L. -nimiset yhtiöt, jotka Migsan, Cunosan ja Cursan työntekijät ovat perustaneet, toimivat osittain viimeksi mainittujen varoilla, mikä on saanut valtiovarainministeriön puuttumaan asiaan sen selvittämiseksi, onko kyseessä mahdollisesti yritysten seuraanto.

68. Espanjan hallitus ei kiistä näitä tietoja. Se ainoastaan ilmoittaa vastauskirjelmässään, että Cunosan varat on realisoitu. Se ei kuitenkaan esitä mitään kyseiseen realisointiin liittyviä tietoja, joista voitaisiin päätellä, että realisointi on tapahtunut jo ennen tämän kanteen nostamista ja että tämän vuoksi komission esittämä väite, joka perustui toiminnan lopettamiseen, ei enää sovellu Cunosaan.

C Andalusian alueellisen hallituksen myöntämät tuet

69. Lainatakauksen osalta komission tietojen mukaan, joita Espanjan hallitus ei ole kiistänyt, Instituto de Fomento Andaluz (jäljempänä IFA) maksoi 6.11.1990 taatun määrän kyseiselle luottolaitokselle. Se lähetti Dammalle 20.11.1990 kirjeen, jossa vaadittiin tätä summaa viipymättä. Mitään muita toimenpiteitä ei komission mukaan ole toteutettu lukuun ottamatta sitä, että IFA on ilmoittanut kyseisen saatavan kesäkuussa 1992 Damman konkurssin velkoihin.

70. Sellaisen tuen osalta, jota ei tarvitse maksaa takaisin, komissio väittää, että Andalusian alueellinen hallitus aloitti 21.11.1990 viran puolesta uudelleentarkastelumenettelyn tuen peruuttamiseksi, mitä Espanjan hallitus ei kiistä. Alueellinen hallitus on kuitenkin päättänyt olla jatkamatta menettelyä katsottuaan, että se saattaisi osoittautua tuloksettomaksi, koska Dammalla ei ollut ulosottokelpoisia varoja.

71. Komission väite perustuu konkreettisesti siihen tosiasiaan, että vuoden 1989 päätöstä ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, koska Andalusian alueellinen hallitus ei ole toteuttanut tukien takaisinperimiseksi mitään toimenpiteitä Migsaa vastaan, joka on tukien todellinen saaja.

72. Kannatan kuitenkin komission näkemystä jo edellä Baskimaan alueellisen hallituksen Ficodesalle Indosan käytettäväksi myöntämien tukien tarkastelun yhteydessä selvitetyillä perusteilla. Olosuhteet ovat nimittäin täysin samanlaiset siinä mielessä, että Damma on, kuten Ficodesa, pelkkä hallinnointiyhtiö, jolla ei ole omaa toimintaa eikä omaa pääomaa ja joka on perustettu tukien kanavoimista varten, ja että Migsa, samoin kuin Indosa, on myönnettyjen tukien todellinen saaja. Andalusian alueellisen hallituksen olisi siis pitänyt ryhtyä toimenpiteisiin Migsaan nähden kyseisten tukien takaisinperimiseksi, eikä oikeusperusteen puuttumista voida pitää "täydellisenä mahdottomuutena".

Vuoden 1998 päätöksellä yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todetut tuet

73. Espanjan hallitus korostaa, että se pitää vuoden 1998 päätöstä lainvastaisena ja että tämän vuoksi kyseistä päätöstä vastaan on nostettu kumoamiskanne, joka on kirjattu numerolla C-480/98.

74. Vaikka tämä asia ei koske vuoden 1998 päätöksen pätevyyttä vaan sen täytäntöönpanoa, on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan komissio 12.10.2000 antamassaan tuomiossa vahvistanut kyseisen päätöksen muuttaen ainoastaan takaisinperittäviin summiin lisättävien korkojen laskemista. Näin ollen huomiota on kiinnitettävä ainoastaan vuoden 1998 päätöksen täytäntöönpanoon.

A Indosalle myönnetyt tuet

75. Komissio korostaa, että sosiaaliturvaviranomainen ja Hacienda Foral de Vizcaya (alueellinen veroviranomainen) edustavat yhdessä muiden Indosan julkisten velkojien kanssa 82,65:ttä prosenttia konkurssivelkoihin kuuluvien lainojen määrästä ja niillä on tämän vuoksi suuri enemmistö Indosan velkojainkokouksessa.

76. Tästä huolimatta Indosan julkiset velkojat eivät ole komission mukaan tehneet mitään aloitetta, jotta konkurssipesän uskotut miehet suorittaisivat lopullisesti konkurssipesän varojen realisoinnin tai jättäisivät velkojainkokoukselle akordia koskevan ehdotuksen, eivätkä ole hakeneet tuomioistuimelta uskottujen miesten erottamista näiden toimimattomuuden vuoksi.

77. Komissio myöntää, että sosiaaliturvaviranomainen on 28.12.1998 osoittanut tuomioistuimelle, jossa Indosan konkurssi on pantu vireille, hakemuksen, jossa vaaditaan viimeksi mainitun omaisuuden

realisointia tai akordia velkojien kanssa Indosan konkurssiin liittyvän lainvastaisen tilanteen lopettamiseksi. Komission mukaan kyseinen hakemus ei kuitenkaan perustunut mihinkään Espanjan oikeusjärjestyksen konkursseja koskevaan säännökseen eikä sillä ollut mitään oikeudellisia seurauksia, eikä voinutkaan olla.

78. Espanjan hallitus kiistää, ettei tällä hakemuksella olisi ollut mitään seurauksia. Se kuvailee vuonna 1999 Juzgado de Primera Instancia n° 7 de Bilbaossa tapahtunutta menettelyä, joka johti 17.11.1999 tehtyyn määräykseen, jolla tuomioistuin hyväksyi velkojainkokouksen koollekutsumisen. Tämä kokous, joka oli tarkoitus alun perin pitää 18.2.2000, pidettiin Espanjan hallituksen mukaan 4.7.2000. Siellä sovittiin edelleen kyseisen hallituksen mukaan sosiaaliturvaviranomaisen ehdotuksesta ja kaikkien läsnäolleiden annettua kannatuksensa siitä, että yrityksen omaisuus realisoidaan sopimuksen perusteella neljän kuukauden kuluessa.

79. Kieltäydyttyään suullisen käsittelyn pitämisestä komissio ei halunnut ottaa kantaa näihin Espanjan hallituksen antamiin tietoihin, jotka sisältyivät sen vastauskirjelmään. Teen siitä sen johtopäätöksen, ettei komissio kiistä tietoja.

80. Edellä olevasta ilmenee siis, että vuoden 1998 päätöksen jälkeen Espanjan toimivaltaiset viranomaiset ovat toteuttaneet toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli konkreettisesti realisoida Indosan omaisuus.

81. Kuten komissio itse korostaa, yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin todennut asiassa 52/84, komissio vastaan Belgian kuningaskunta 15.1.1986 antamassaan tuomiossa,[21] että "se seikka, että Belgian viranomaiset eivät yrityksen taloudellisen tilanteen vuoksi voineet periä takaisin maksettua summaa, ei merkitse täytäntöönpanon mahdottomuutta, koska komission tavoittelema päämäärä oli tuen poistaminen, *päämäärä, joka [— —] oli mahdollista saavuttaa yhtiön omaisuuden realisoinnilla*,[22] jonka Belgian viranomaiset voivat saada aikaan osakkeenomistajien tai velkojien ominaisuudessaan".

82. Toisin sanoen jollei muuta ratkaisua tuen takaisinperimiseksi enää ole, toteutettavaksi toimenpiteeksi jää yrityksen omaisuuden realisointi, jotta voidaan saavuttaa komission tavoittelema päämäärä, joka on tuen poistaminen.

83. Tässä asiassa mikään ei osoita, että sosiaaliturvaviranomainen olisi voinut tukien takaisinperimiseksi tehdä muuta kuin vaatia Indosan omaisuuden realisointia. Koska kyseisen realisoinnin toteuttamista on vaadittu, minusta vaikuttaa siltä, että tarpeelliset toimenpiteet Indosalle myönnettyjen ja vuoden 1998 päätöksessä tarkoitettujen tukien takaisinperimiseksi on toteutettu. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne ei siis ole mielestäni perusteltu, kun kysymys on vuoden 1989 päätöksen 2 artiklan täytäntöönpanosta.

21 — Kok. 1986, s. 89, 14 kohta.

22 — Kursivointi tässä.

84. Sen kysymyksen osalta, onko Espanjan kuningaskunta pannut asianmukaisesti täytäntöön vuoden 1998 päätöksen 3 artiklan, jossa se velvoitettiin ilmoittamaan komissiolle kahden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta päätöksen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet, on todettava, että Espanjan hallitus on ilmoittanut komissiolle 21.1.1999 päivätyllä kirjeellä sosiaaliturvaviranomaisen 28.12.1998 toteuttamasta toimenpiteestä. Viittaus tähän toimenpiteeseen, jota todisteet tukevat, sisältyy nimittäin sosiaaliturvaviranomaisen 29.12.1998 päivättyyn kirjeeseen, joka on liitetty edellä mainittuun 21.1.1999 päivättyyn kirjeeseen.

85. Tämä viimeinen kirje on kuitenkin päivätty yli kaksi kuukautta vuoden 1998 päätöksen 29.10.1998 tapahtuneen tiedoksi antamisen jälkeen. [23]

86. Näin ollen olen sitä mieltä, että Indosalle myönnettyjen tukien osalta Espanjan kuningaskunta ei ole pannut asianmukaisesti täytäntöön vuoden 1998 päätöksen 3 artiklaa.

B Cunosalle myönnetyt tuet

87. Komissio muistuttaa, että Cunosa on asetettu konkurssiin huhtikuussa 1994 sen työntekijöiden eikä julkisten velkojien vaatimuksesta ja realisointimenettely on alkanut maaliskuussa 1998. Komission mukaan Espanjan viranomaiset eivät ole toteuttaneet tämän menettelyn puitteissa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen tukien, mukaan lukien vuoden 1998 päätöksen 2 artiklan 2 kohdan mukaiset korot, takaisinperimiseksi.

88. Espanjan hallitus vastaa ainoastaan, että sosiaaliturvavelkojen osalta valitus Juzgado de lo Social n° 1 de Santanderin 7.2.1996 antamasta määräyksestä, jossa yritys todettiin maksukyvyttömäksi, on parhaillaan vireillä Tribunal Superior de Justicia de Cantabriessa.

89. Espanjan hallitus ei kiistä sitä, ettei mitään toimenpiteitä ole toteutettu vuoden 1998 päätöksen jälkeen, eikä edes selitä, miten edellä mainittu valitus, joka hyvin todennäköisesti on tehty ennen vuoden 1998 päätöstä, olisi osa kyseisen päätöksen täytäntöönpanoa.

90. Myöskään verovelkojen osalta Espanjan hallitus ei selitä, miten vuoden 1998 päätöksen 3 artiklassa vahvistettuun määräaikaan nähden jo huomattavasti myöhässä oleva valtion perintäviraston 23.6.1999 toteuttama toimenpide, joka käsitti oikeudenistuntoa koskevan tiedoksiannon ja asiakirjojen toimittamisen Industrias Domésticas Inoxidables del Sur

23 — Ks. edellä mainittu asia C-480/98, tuomio 12.10.2000, 9 kohta.

SAL -nimiselle yhtiölle sen vuoksi, että oli olemassa todisteita seuraannosta Cunosan toiminnan harjoittamisessa, olisi konkreettisesti osa yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettujen tukien takaisinperintää.

91. Näin ollen olen sitä mieltä, että komissio katsoo perustellusti, etteivät Espanjan viranomaiset ole toteuttaneet mitään toimenpiteitä Cunosalle myönnettyjen ja vuoden 1998 päätöksellä yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettujen tukien takaisinperimiseksi.

C Gursalle myönnetyt tuet

92. Komission mukaan Gursan julkiset velkojat eivät ole esittäneet ainoatakaan vaatimusta kyseisen yhtiön asettamisesta konkurssiin viitaten tällaisen menettelyn mahdolliseen tehottomuuteen.

93. Espanjan hallitus huomauttaa sosiaaliturvavelkojen osalta, että vuoden 1998 päätöksen tekemisen jälkeen tuomioistuimet ovat hyväksyneet kolmannen osapuolen kantelun, jonka Gursan työntekijät ovat tehneet sosiaaliturvaviranomaista vastaan nojautuen luonteeltaan etuoikeutettuun saatavaansa. Joka tapauksessa sosiaaliturvaviranomaisen nopea toiminta on Espanjan hallituksen mukaan tehnyt mahdolliseksi ulosmitata yhtiön ainoan omaisuuden ja ulosmittauksen täytäntöönpanolla realisoida toimintansa lopettaneen sellaisen yhtiön ainoat varat, jolla ei ole ollut omaisuutta vuoden 1994 jälkeen. Verovelkojen osalta Espanjan hallitus ainoastaan ilmoittaa, että valtion perintävirasto on toteuttanut 23.6.1999 vastaavan toimenpiteen kuin Cunosan osalta.

94. Komissio katsoo perustellusti, että kyseiset toimenpiteet eivät ole riittäviä vuoden 1998 päätöksen täytäntöönpanemiseksi asianmukaisesti.

95. Mikäli yrityksen varat eivät mahdollista yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettujen tukien takaisinmaksua, mitä Espanjan hallitus ei tässä asiassa kiistä, kyseisten tukien poistaminen tapahtuu, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Belgian kuningaskunta 15.1.1986 antamassaan tuomiossa, yrityksen omaisuuden realisoinnilla. Tämä jää näin ollen ainoaksi toimenpiteeksi, jonka avulla kyseiset tuet voidaan poistaa täydellisesti.

96. Toisaalta kuten Espanjan hallitus korostaa, mikäli Gursalla ei ole enää vuosiin ollut toimintaa eikä omaisuutta, en käsitä, mikä muu syy estäisi vielä sen varojen realisoinnin kuin odotukset toiminnan jatkamisesta, jota voisi helpottaa se, ettei tukia makseta takaisin.

97. Espanjan hallitus väittää vielä, että konkurssivelallisen omaisuuden täydellinen realisointi ja velkojien saatavien maksaminen on suoritettava konkurssia koskevien kansallisten säännösten mukaisesti. Tältä osin se täsmentää, että julkiset velkojat eivät voi saada aikaan yrityksen omaisuuden realisointia muiden velkojien tahdon vastaisesti, jollei niillä ole vaadittua enemmistöä.

98. On syytä todeta, että tässä asiassa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen ei perustu siihen, että Espanjan toimivaltaiset viranomaiset olisivat jättäneet toteuttamatta omaisuuden realisoinnin muiden velkojien vastustuksen vuoksi, vaan siihen, että ne eivät olleet toteuttaneet, toisin kuin Indosan tapauksessa, mitään toimenpiteitä, jotka olisivat voineet johtaa Gursan omaisuuden realisointiin. Espanjan hallituksen väite ei näin ollen vaikuta minusta asiaankuuluvalta sen toteamuksen kumoamiseksi, jonka mukaan Espanjan kuningaskunta ei ole pannut asianmukaisesti täytäntöön vuoden 1998 päätöstä Gursalle myönnettyjen tukien osalta.

D Migsalle myönnetyt tuet

99. Komissio huomauttaa, että Migsa on asetettu konkurssiin 27.5.1999 työntekijöidensä vaatimuksesta, ei sosiaaliturvaviranomaisen eikä veroviranomaisen vaatimuksesta. Komission mukaan sosiaaliturvaviranomainen tai veroviranomainen ei kumpikaan ole ryhtynyt toimenpiteisiin Migsan omaisuuden realisoimiseksi tai sopimuksen aikaansaamiseksi velkojien kanssa.

100. Espanjan hallitus vastaa sosiaaliturvavelkojen osalta, että työntekijöiden vihamielinen asenne ja omaisuutta rasittavat kohonneet kustannukset ovat tehneet tyhjäksi myyntiyritykset. Se väittää kuitenkin, että sosiaaliturvaviranomainen aikoo ulosmitata ainoan olemassa olevan omaisuuden, joka lisäksi on lähes arvoton. Lisäksi Espanjan hallituksen mukaan sosiaaliturvaviranomaisen 20.1.2000 tekemästä päätöksestä seuraa, että vastuu Migsan veloista Indosalle on siirtynyt Migsan uskotulle miehelle. Verovelkojen osalta Espanjan hallitus vetoaa samaan toimenpiteeseen, joka on toteutettu Cunosan ja Gursan tapauksissa.

101. On kuitenkin todettava, että kyseiset toimenpiteet eivät mahdollista Migsalle myönnettyjen tukien takaisinperintää, mitä Espanjan hallitus ei sitä paitsi kiistä. Kuten myös komissio korostaa, tästä seuraa mielestäni se, että Espanjan toimivaltaisten viranomaisten olisi pitänyt ryhtyä toimenpiteisiin Migsan varojen realisoimiseksi, koska tämä oli ainoa tukien poistamisen mahdollistava toimenpide.

102. Koska Espanjan viranomaiset eivät ole toteuttaneet tällaisia toimenpiteitä, olen sitä mieltä, että vuoden 1998 päätöstä ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön.

Oikeudenkäyntikulut

103. Edellä esitetystä seuraa, että suurin osa Espanjan kuningaskunnan kanneperusteista hylätään. Näin ollen koska komissio on vaatinut Espanjan kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ehdotan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdan mukaisesti, että oikeudenkäyntikulut jaetaan osapuolten kesken ja Espanjan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan kolme neljäsosaa komission oikeudenkäyntikuluista ja komissio vastaa oikeudenkäyntikulujensa neljäsosasta.

IV Ratkaisuehdotus

104. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin:

— toteaa, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut

— Baskimaan, Kantabrian ja Andalusian alueellisten hallitusten myöntämien tukien osalta Espanjan hallituksen ja useiden alueellisten hallitusten Magefesalle, joka on ruostumattomasta teräksestä tehtyjen keittiössä käytettävien taloustavaroiden ja pienten sähkölaitteiden valmistaja, myöntämästä tuesta 20 päivänä joulukuuta 1989 tehdyn komission päätöksen 91/1/ETY 2 ja 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä;

— Cubertera del Norte SA, Manufacturas Gur SA ja Manufacturas Inoxidables de Gibraltar SA -nimisille yhtiöille myönnettyjen tukien osalta Espanjan myöntämästä tuesta Magefesa-yhtymälle ja sen seuraajille 14 päivänä lokakuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 1999/509/EY 2 ja 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä;

— Investigación y Desarrollo Udala SA -nimiselle yhtiölle myönnettyjen tukien osalta komission päätöksen 1999/509/EY 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä;

— hylkää kanteen muilta osin;

— määrää, että Espanjan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja velvoittaa sen korvaamaan kolme neljäsosaa Euroopan yhteisöjen komission oikeudenkäyntikuluista;

— määrää, että Euroopan yhteisöjen komissio vastaa omien oikeudenkäyntikulujensa neljäsosasta.